

Veilig aan het werk met het monitoringprogramma van ABS-artsen

Loskomen van problematisch middelengebruik is niet eenvoudig. Maar het **kán** wel. En daarna op een gezonde, verantwoorde manier werken als arts is óók mogelijk. ABS-artsen heeft een vijfjarig monitoringprogramma ontwikkeld dat artsen daarbij helpt. Met het monitoringprogramma is er een veel grotere kans op persoonlijk herstel en veilig werken dan bij uitsluitend een reguliere behandeling.

79% van de artsen kan na opname in een monitoringprogramma blijven werken en heeft het middelengebruik ook daarna nog onder controle*.

Wie kan meedoen?

Aan deelname aan het monitoringprogramma zijn deze voorwaarden verbonden:

- ▶ De deelnemer moet gediagnosticeerd en geïdentificeerd zijn met een stoornis in middelengebruik volgens de criteria van de DSM5;
- ▶ De deelnemer moet voldoende behandeld zijn voor zijn probleem met middelengebruik en eventuele co-morbide stoornissen;
- ▶ Het probleem met middelengebruik van de deelnemer moet tenminste het stadium van 'vroeg, volledige remissie' hebben bereikt;
- ▶ Co-morbide stoornissen die de stabiliteit van de remissie kunnen beïnvloeden, moeten helder in kaart gebracht en behandeld worden of zijn;
- ▶ De deelnemer moet zijn diagnose erkennen en toegewijd zijn aan abstinentie van alcohol en andere psychoactieve middelen tijdens de gehele duur van het monitoringprogramma. Ook als een van deze middelen tot dan toe geen probleem vormde; het is namelijk bekend dat 'kruisbestuiving' vaak een bedreiging vormt voor een goed herstel na een behandeling voor problematisch middelengebruik;

- ▶ Een uitzondering hierop vormt het gebruik van rechtmatig en volgens de geneeskunst voorgeschreven en toegestane middelen door een (bekwame en bevoegde) behandelend arts die op de hoogte is van de (verslavings)diagnose van de deelnemer.

Bij elke chronische aandoening, dus ook bij verslavingen, komt terugval voor. Terugval is geen reden om deelnemers te laten stoppen met het monitoringprogramma of om een melding te doen aan derden. Zolang er geen onveilige situatie op het werk kan ontstaan en de deelnemer zich maximaal inspant om weer opnieuw in herstel te komen, blijft de arts deelnemen aan het monitoringprogramma van ABS-artsen.

Feedback van een arts:
"Mede dankzij ABS-artsen en de bedrijfsarts werk ik nu weer en ben ik goed hersteld, iets wat me op eigen kracht niet gelukt was."

Meer weten?

Ga naar www.knmg.nl/abs-artsen, bel ABS-artsen op **0900-0168** (werkdagen 8.30 - 16.00 uur) of stuur een e-mail: info@abs-artsen.nl

www.knmg.nl/abs-artsen

ABS-artsen

een hulpprogramma van *knmg*

Voor wie?

Het monitoringprogramma is er voor:

Werkzame artsen die in behandeling zijn (geweest) voor problematisch middelengebruik

Regelmatig houdt het problematisch middelengebruik verband met werk-gerelateerde factoren, zoals een hoge werkdruk in combinatie met grote verantwoordelijkheden. Deze factoren zijn vaak inherent aan het artsenvak. Na het stoppen met het middelengebruik is er een risico op terugval. Artsen moeten dan ook op een andere manier leren omgaan met deze risicofactoren, om de kans op terugval te minimaliseren. Het monitoringprogramma van ABS-artsen ondersteunt hen hierbij.

Artsen die momenteel niet werken en hun behandeling (bijna) hebben afgerond

Voor artsen die behandeld zijn voor het problematisch gebruik van alcohol, medicijnen of drugs en er enige tijd uit zijn geweest, is het vaak moeilijk om terug te keren naar de werkvloer. Het monitoringprogramma van ABS-artsen biedt hen de zo belangrijke steun in de rug. Met hun deelname aan het monitoringprogramma bewijzen artsen aan zichzelf en aan hun collega's en werkgever dat ze er alles aan doen om veilig te re-integreren.

“Ik noem het een terugval-preventieprogramma. Dat is namelijk waar het om gaat: we willen artsen helpen voorkómen dat ze na hun behandeling terugvallen in hun oude patroon.”

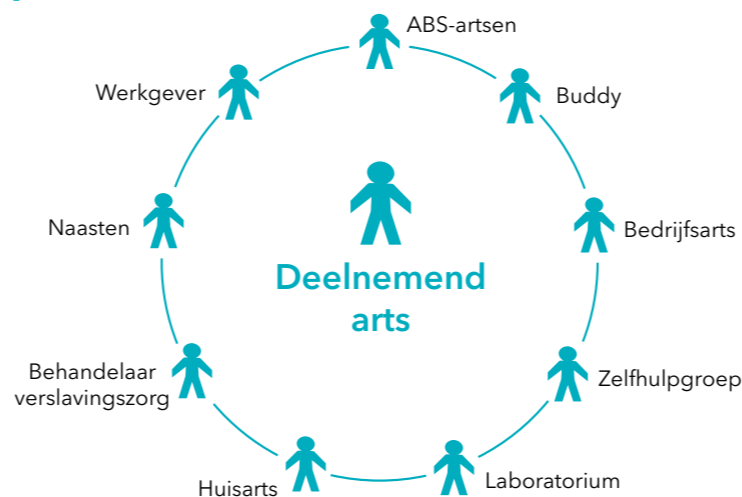
Prof. dr. Gerrit van der Wal, oud-inspecteur-generaal IGZ en stuurgroep-voorzitter ABS-artsen

Bewezen effectief

Het ABS-programma is gebaseerd op de succesvolle Physician Health Programs in Amerika en Canada, voor artsen die kampen met problematisch middelengebruik. Deze initiatieven zijn daar zeer effectief: 79% van de artsen kan na opname in een monitoringprogramma blijven werken en heeft het middelengebruik ook daarna nog onder controle*.

*McLellan AT, Skipper GS, Campbell M, DuPont RL. Five year outcomes in a cohort study of physicians treated for substance use disorders in the United States. BMJ 2008;337:a2038.

Hulp uit alle hoeken

Na behandeling voor problematisch middelengebruik is steun en monitoring op de werkplek essentieel. De deelnemer krijgt hulp uit verschillende hoeken. Hieronder beschrijven we de rollen van alle betrokkenen bij het monitoringprogramma van ABS-artsen.

ABS-artsen

Het team van ABS-artsen bestaat uit een casemanager en een medisch verantwoordelijke. De casemanager houdt minimaal elke maand ondersteunende gesprekken met de deelnemer.

Buddy

Een buddy is een collega van de deelnemend arts. Hij of zij biedt steun op de werkplek, door de deelnemer te helpen in lastige situaties. Ook houdt de buddy in de gaten hoe het met de deelnemer gaat, om eventuele stress- of terugvalsignalen tijdig op te vangen en bespreekbaar te maken. De buddy wordt betrokken bij contacten tussen de deelnemer en de casemanager van ABS-artsen.

Bedrijfsarts

De bedrijfsarts houdt gedurende het monitoringprogramma zicht op de inzetbaarheid en belastbaarheid van de deelnemer. Hij of zij staat hierover in contact met de deelnemer en ABS-artsen.

Zelfhulpgroep

Bij problematisch middelengebruik bieden herkenning en erkenning van lotgenoten, zonder veroordeeld te worden door anderen, vaak steun. Het is een veilige plek om de blijvende kwetsbaarheid die bij verslaving hoort onder ogen te zien. Daarom is deelname aan een zelfhulpgroep, ook wel steun- of lotgenotengroep genoemd, een noodzakelijk onderdeel van het monitoringprogramma.

Laboratorium

De deelnemer wordt gedurende één tot vijf jaar random onderzocht op gebruik van alcohol en/of drugs. De frequentie van het laboratoriumonderzoek neemt af of toe over de jaren, afhankelijk van de mate van herstel en het risico op terugval. De onderzoeken worden zoveel mogelijk afgestemd op de situatie van de deelnemer, zodat de deelnemend arts minimaal wordt belemmerd in zijn werk of persoonlijk leven. De kosten worden gedragen door de werkgever, de deelnemer of soms de verzekeraar van de deelnemer.

Huisarts

Elke deelnemer heeft een huisarts voor algemene gezondheidszaken; een deelnemend arts onthoudt zich van zelfbehandeling. Schat de huisarts in dat de medische toestand van de deelnemer zijn herstel en abstinentie zou kunnen beïnvloeden, dan neemt hij voor overleg contact op met de casemanager van ABS-artsen.

Behandelaar verslavingszorg

Deelnemers houden in het eerste jaar van het monitoringprogramma contact met hun behandelaar en daarna zolang als nodig is. ABS-artsen kan de behandelaar van de deelnemer verzoeken om regelmatig contact op te nemen met de casemanager, als de medische toestand van de deelnemer het herstel en de abstinentie zou kunnen beïnvloeden. Als de behandeling was afgerond voor aanvang van het monitoringprogramma, dan maakt de deelnemer in overleg met ABS-artsen afspraken met de huisarts of eerdere behandelaar over eventuele herstart van de behandeling.

Naasten

Naasten, zoals partners, familieleden, kinderen of vrienden, hebben een belangrijke rol in het monitoren van de deelnemend arts in de privé-situatie. Bij veranderingen nemen ze contact op met ABS-artsen, in het belang van de gezondheid en het medisch veilig en goed functioneren van de arts. Voor emotionele betrokkenen kan het lastig zijn om weer vertrouwen te krijgen in de deelnemend arts en hun relatie met hem of haar te herstellen; naasten krijgen desgewenst ondersteuning van ABS-artsen, als aanvulling op de hulpverlening van de verslavingsbehandelaar.

Werkgever

We bevelen deelnemers sterk aan om hun werkgever of opdrachtgever te informeren over hun deelname aan het monitoringprogramma.

Heldere afspraken

Vóór de start van het monitoringprogramma maken arts en ABS-artsen heldere afspraken. Het team van ABS-artsen geeft uitleg over de inhoud van het programma en de voorwaarden voor deelname. De arts geeft inzicht in zijn situatie en geeft toestemming voor een uitgebreide laboratoriumanalyse. Na een negatieve lab-uitslag bereidt ABS-artsen de start van het monitoringprogramma voor: ABS-artsen en de arts ondertekenen een overeenkomst met de gemaakte afspraken en alle betrokkenen worden op de hoogte gebracht. Vervolgens kan de arts starten met het monitoringprogramma.